

Justis- og beredskapsdepartementet

Oslo 30. november 2017

Forslag til endringer i reglene om elektronisk kommunikasjon med domstolene - høringsuttalelse fra Juristforbundet

Det vises til departementets høringsbrev av 29. august 2017 med ønske om høringsinstansenes syn på forslag til endringer i reglene om elektronisk kommunikasjon med domstolene i domstolloven 197a og forskrift 28. oktober 2016 nr. 1258 om elektronisk kommunikasjon med domstolene (ELSAM-forskriften), med høringsfrist 1. desember 2017.

Høringen er behandlet i Juristforbundets fagutvalg for sivilprosess og voldgift

- Stipendiat Marie Nesvik,
- Advokat Atle Torvund,
- Advokat Berit Solseth,
- Advokat Finn Erik Winther
- Advokat Joakim Bakke-Nielsen
-

og Juristforbundets fagutvalg for strafferett og straffeprosess

- Politiadvokat Einar Holaker,
- Stipendiat Ingvild Bruce
- Advokat Lene Knapstad

som har gått igjennom forslag som Juristforbundets styre slutter seg til:

Innledning

På Juristforbundets vegne er det fagutvalg sivilprosess og voldgift og fagutvalg straff og straffeprosess som har vært ansvarlig for gjennomgangen av forslaget til endringer i reglene om elektronisk kommunikasjon med domstolene.

Innledningsvis bemerkes det at Juristforbundet generelt stiller seg positiv til endringer knyttet til kommunikasjonen med domstolene som har som siktemål å øke effektiviteten i domstolsbehandlingen av saker både under saksforberedelsen og gjennomføring av rettsmøter. Juristforbundet er av den oppfatning at både digital saksforberedelse og digitalt rettsmøte vil medføre fordeler knyttet til effektivitet,

notoritet og datasikkerhet som klart overgår ulemper som bruk av Aktørportalen vil medføre for brukergruppen. Søkefunksjonen i ORC-behandlede pdf-filer i saker med mye dokumentasjon antas å være til stor nytte både under digitalt rettsmøte og i forbindelse med domsskriving.

Det fremstår likevel som uheldig at kun noen domstoler skal være tilknyttet Aktørportalen innledningsvis og at det ikke er klargjort når samtlige domstoler skal være tilknyttet, særlig sett hen til domstoladministrasjonens utgangspunkt om at Aktørportalen bør gjøres obligatorisk i så stor utstrekning som mulig.

Juristforbundet vil også bemerke at det fremstår som uheldig at forslagene til endringer i domstolloven og ELSAM-forskriften gjøres obligatoriske for advokat og advokatfullmektiger uten at en har tatt stilling til om jurister som fører saker for domstolene (rettshjelpere), jf. domstolloven § 218 andre ledd nr. 1, har rett til å være tilknyttet og benytte Aktørportalen.

Bemerkninger til forslaget

Ny forskriftsregulering i ELSAM-forskriften § 3a første (Forslagets punkt 4.1)
I forslaget til ny bestemmelse i ELSAM-forskriften § 3 a første ledd fastsettes det at advokater og advokatfullmektiger plikter å registrere seg som brukere av nettportalen og kommunisere gjennom nettportalen. Når det gjelder avgrensning av brukergruppe, vil Juristforbundet fremheve at det fremstår som uheldig at jurister, uten advokatbevilling, som fører saker for domstolene (rettshjelpere) ikke er en del av brukergruppen. Juristforbundet kan ikke se at det er grunnlag for å skille mellom advokat, advokatfullmektiger og rettshjelpere uten at det er grundigere vurdert i forslaget.

I § 3a tredje ledd fastsettes det at retten i saker som faller utenfor sakstypen som nevnt i § 3a andre ledd, i den enkelte sak likevel kan bestemme at brukergruppen etter § 3 første ledd skal bruke Aktørportalen og at en slik beslutning skal bero på saksforberedende dommers hensiktsmessighetsskjønn. Juristforbundet mener det vil være uheldig dersom den enkelte dommer i saken skal kunne avgjøre dette ut fra eget (individuell) hensiktsmessighetsskjønn. Det er ikke angitt i bestemmelsen hvilke momenter som skal vurderes ved utøvelsen av hensiktsmessighetsskjønnet. Det bør fremgå klart av forskriften hvilke momenter som skal være relevante ved en slik hensiktsmessighetsvurdering, for å skape bedre forutberegnelighet for brukerne av domstolen, samt forhåpentlig mer enhetlig praksis internt i den enkelte domstol og på tvers av domstolene. Det vil fremstå som uheldig dersom to dommere i samme domstol basert på eget hensiktsmessighetsskjønn i to nærmest identiske saker “følger forskjellige spor”, fordi den ene er positiv til digital saksforberedelse og digitalt rettsmøte mens den andre er negativ. Det bør derfor gis klarere retningslinjer i forskriften for når saken som faller utenfor saksområdet for Aktørportalen også bør bruke Aktørportalen. Juristforbundet er også bekymret ulik praksis dersom det skal være opp til den enkelte domstol å fastsette nærmere retningslinjer.

I § 3a fjerde ledd fastsettes det at retten i saker hvor Aktørportalen er obligatorisk, etter nærmere vurdering basert på om bruk av Aktørportalen vil medføre uforholdsmessig

merkostnader eller ulemper, kan unntas fra Aktørportalen. Avgjørelseskompetansen er også her lagt til saksforberedende dommer. Det fremkommer av forslaget at bestemmelsen er ment å være en sikkerhetsventil. Forslaget gir en klarere anvisning på relevante momenter knyttet til vurderingen, samt kravet (høy terskel) for at vilkåret er oppfylt. Det kan likevel innvendes at de samme utfordringer knyttet til det individuelle skjønnet også vil kunne medføre uheldige forskjeller internt i en domstol eller i forskjellige domstoler som påpekt i forhold til § 3a tredje ledd. Juristforbundet mener at et mulig alternativ for å redusere slik risiko vil kunne være å legge slik beslutningsmyndighet til embetsleder for å sikre ens praksis i hver domstol. Fordi det er gitt rammer for skjønnsutøvelsen vil sannsynligvis også risikoen for avvikende praksis mellom forskjellige domstoler også reduseres.

Med vennlig hilsen

Curt A. Lier
president